

TUDOMÁNYOS ÉLET

A 16. Nemzetközi Matematikai Programozási Szimpóziumról (Lausanne, 1997. augusztus 24-29)

1997. augusztus 24-től 29-ig közel másfélezren vettek részt Lausanneban a 16. Nemzetközi Matematikai Programozási Szimpózium tanácskozásain. 25 felkért előadó "State of the Art" típusú összefoglalóikban kísérletet tettek a matematikai programozás aktuális fejlődésében fontos szerepet játszó területek sokoldalú bemutatásával keretet adni annak a szinte parttalan probléma és eredmény áradatnak, ami a konferencia több mint 1000 szekció előadásában megjelent.

A 16. Szimpózium mind a résztvevők számát, mind a bemutatott paperek számát és változatosságát tekintve felülmúlta valamennyi korábbi hasonló rendezvényét. Ugyanakkor ez a körülmény a teljes rendezvényt a résztvevők számára áttekinthetetlenné és követhetlenné tette.

A konferencia szervezőinek sikerült a Springer kiadó közreműködésével elérniük, hogy a felkért előadások zömének alapját képező teljes dolgozatok a megnyitó napjára elkészült kötetben nyomtatásban megjelenjenek. A konferencia minden résztvevője a kötetet kedves meglepetésként ajándék formájában megkapta. A szekció előadásokban elhangzottak azonban csak a későbbi publikációk során válnak majd közkinccsé.

A 16. Szimpózium ugyanakkor bizonyos tekintetben ünnepi alkalom volt. Hiszen maga a szakma, a matematikai programozás, minden bizonnyal a simplex módszer kitalálásával vette kezdetét. A matematikai programozási szimpóziumok sorát azok a kutatók indították el, akik ott voltak 1947-ben, amikor George B. Dantzig bemutatta ötletét. A 16. Szimpózium megünnepelte a simplex módszer 50. születésnapját. Sokan gondolkodtak el az elmúlt fél évszázad tapasztalatain és voltak, akik megkísérelték megbecsülni, hogy mit hoz a XXI. század majd a matematikai programozók nemzetközi közösségének.

A lausanne-i csúcs mindenesetre azt bizonyította, hogy a matematikai programozás "kitalálása" termékeny ötletnek bizonyult. Nem véletlen, hogy Neumann János már az első pillanatban felismerte a kezdeményezés jelentőségét és határozottan biztatott az elméleti folytatásra és az eredmények gyakorlati alkalmazására. Talán nem tekinthető nemzeti elfogultságnak, ha azt mondom, hogy ennek az 50 éve elindult matematikai diszciplína fejlődésének előmozdításához a magyar matematikusok a legjobb magyar matematikai

hagyományok szellemében jelentősen hozzájárultak és járulnak.

Most ünnepeljük Farkas Gyula születésének 150. évfordulóját, akinek a munkássága az alapok lerakását szolgálta. Egerváry Jenő és König Dénes közvetlen előfutárok. Aztán a külföldön működöttek. Neumann Jánosról már volt szó. De nem lehet említés nélkül hagyni Stephen Vajdát, Vajda Pistát, aki nem régen hagyott itt minket és akinek kiemelkedő szerepe volt a lineáris programozás európai elterjesztésében. Működését a 16. Szimpózium emlékülés keretében méltatta. Nem kis büszkeséggel tekinthetünk ma vissza arra, hogy Európában az elsők között alakult ki Magyarországon a matematikai programozással és annak alkalmazásaival foglalkozó kutatók jelentős számú csapata.

Matematikusok, közgazdászok, mérnökök, majd számítógépes szakemberek munkája nyomán igen rövid idő alatt a hazai kutatások színvonala elérte a nemzetközi színvonalat. Számos itthon, illetve itthonról publikáló kollégánk neve vált ismertté. Az 1964-ben Londonban rendezett és ma 5-nek nevezett Szimpózium egyik legnagyobb létszámú delegációja a magyar volt. Nem véletlen, hogy amikor 1970-ben felmerült az igény arra, hogy a világon szerteszt dolgozó "matematikai programozók"-nak jöjjön létre egy nemzetközi társasága: a magyar kollégák jelentős szerepet töltöttek be a Mathematical Programming Society megszervezésében és a Társaság azóta kiterjedélyesedett jeles folyóiratának: a Mathematical Programming-nak az előkészítésében. A matematikai programozás területén működő magyarok száma párhuzamosan bővült magának a szakmának a fejlődésével. Lausanne is világosan tükrözte, hogy ez a számszerű bővülés a nemzetközi közösség keretei között ment végbe. Jelenlétünk töretlen. A 25 felkért előadó között igazából négy magyar volt: két hazai és két romániai magyar. Térségünk általános helyzete alapján nem meglepő, hogy valamennyien amerikai vagy nyugat-európai zászló alatt hajóznak. Általában jellemző azonban, hogy a 16. Szimpózium magyar résztvevőinek jelentős hányada jelenleg tartósan vagy átmenetileg nem itthon alkot. Ez a helyzet természetesen rejt magában bizonyos veszélyeket a hazai szakma jövőjét illetően. Ennek elemzése azonban messze meghaladná egy jól sikerült nemzetközi tudományos tanácskozásról szóló beszámoló kereteit.

Bod Péter